

29.4.2011

Osatyökyvyttömyyseläke onnistuu, kun työjärjestelyt toimivat

Kokemukset osatyökyvyttömyyseläkkeistä ovat myönteisiä, mutta niihin liittyy haasteita. Jotta työskentely osatyökyvyttömyyseläkkeellä onnistuisi mahdollisimman hyvin, se edellyttää erityisesti onnistuneita työjärjestelyjä ja koko työyhteisön myönteistä suhtautumista osatyökykyiseen.

Kokemukset osatyökyvyttömyyseläkkeistä ilmenevät Kevan tutkimuksesta Edelleen työkykyinen, jossa kunta-alan työntekijät ja esimiehet kertovat itse kokemuksiaan osatyökyvyttömyyseläkkeiden käytöstä.

Osatyökykyisten työssäkäynnin edistämisestä sekä osatyökyvyttömyyseläkkeen mahdollisuuksista tukea työssä jatkamista on viime aikoina keskusteltu paljon. Tutkimusta osatyökyvyttömyyseläkkeiden käytöstä on kuitenkin tehty vähän.

Asennemuutosta tarvitaan

Työntekijät kokivat, että osatyökyvyttömyyseläkkeellä yksi tärkeimmistä asioista on muun työyhteisön tuki. Esimiehen myönteinen suhtautuminen osatyökykyiseen on tärkeää, sillä hän toimii usein esimerkkinä muille työyhteisön jäsenille. Osatyökykyisen työskentely ei kuitenkaan saisi lisätä muiden työntekijöiden työmäärää, sillä se voi helposti huonontaa ilmapiiriä. Työkavereiden suhtautumiseen voi vaikuttaa myös omalla toiminnalla olemalla joustava esim. työvuorojen suhteen.

- Jotta osatyökykyisten työllistäminen olisi jatkossa helpompaa, vaatisi se myös yleisempää asennemuutosta. Tarvittaisiin lisää ymmärrystä siitä, että on erilaisia työntekijöitä, myös osatyökykyisiä ja ikääntyneitä työntekijöitä. Kaikkien työpanos voi kuitenkin olla arvokas, kun vain työjärjestelyt saadaan kohdilleen, Maija Träskelin painottaa.

Työjärjestelyt työpaikalla ovat kaiken perusta

Työnantajalle ja esimiehelle osatyökykyisen työllistämisen keskeisin haaste on työjärjestelyt – miten löytää osatyökykyiselle työntekijälle sijainen tai miten jakaa työntekijän työ osiin?

- On myös pohdittava, miten osa-aikaisuus vaikuttaa koko työpaikan ja työyhteisön toimintaan. Suomalainen työkuulttuuri perustuu vielä vahvasti ajatukseen, että kaikki tekevät täyttä työaika, ja esimerkiksi työvuorot rakentuvat usein sen mukaisesti. Esimiehet kaipaavatkin lisää joustavuutta ja väljyyttä työelämän rakenteisiin, tutkija Maija Träskelin kertoo.

Osatyökykyisen työntekijän osaaminen ja voimavarat sekä työpaikan tarpeet ja työn vaatimukset olisi saatava kohtaamaan. Tärkeää on myös se, että työn mielekkyys säilyy ja työntekijä kokee saavansa työstä riittävästi haasteita.

29.4.2011

Osatyökykyisen on oltava itse hyvin aktiivinen

Työntekijöiden mielestä osatyökyvyttömyyseläkkeellä hankaluuksia aiheuttaa usein tiedonkulku. Osatyökykyiseltä vaaditaan paljon aktiivisuutta, jotta hän pysyy mukana työpaikan ja työyhteisön asioissa.

Tässä tutkimuksessa työntekijät olivat työhaluisia ja aktiivisia omassa asiassaan, mikä on todella merkittävä tekijä työssä jatkamista ajatellen. Työssä jatkaminen on vaikeampaa, jos työntekijän työmotivaatio ja halukkuus jatkaa työssä ovat heikot.

Tietoa osatyökyvyttömyyseläkkeestä tarvittaisiin lisää

Osatyökyvyttömyyseläkkeelle haettiin usein työterveyshuollon suosituksesta, mutta myös esimiehet tarvitsisivat lisää tietoa asiasta, jotta myös he voisivat tukea paremmin työntekijöitä.

- Tiedon lisääminen aiheesta antaisi ainakin enemmän mahdollisuuksia harkita erilaisia vaihtoehtoja, kun työntekijän työkyky heikkenee. Esimiehet tarvitsisivat lisää tietoa myös käytännön järjestelyistä sekä mahdollisuuksista järjestää osa-aikatyötä, Maija Träskelin kertoo.

Kunta-alalla osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevien määrä on lisääntynyt paljon viimeisen 10 vuoden aikana. Se on aina työntekijälle ja työnantajalle taloudellisesti kannattavampi vaihtoehto kuin täysi työkyvyttömyyseläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle voi hakeutua, jos työntekijän työkyky on heikentynyt vähintään 2/5. Onnistuessaan osatyökyvyttömyyseläke voi olla merkittävä työssä jatkamisen tuki. Vuonna 2009 kunta-alan osatyökyvyttömyyseläkkeensaajista yli 90 % kävi töissä.

Tutkimuksen taustaa

Tutkimusaineisto muodostui 12 henkilön, kahdeksan osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevan työntekijän ja neljän esimiehen teemahaastattelusta. Tämä haastattelututkimus on osa laajempaa kunta-alan osatyökyvyttömyyseläkkeiden käyttöä koskevaa Kevan tutkimushanketta, jonka myöhemmissä vaiheissa aihetta tarkastellaan tilastojen ja kyselytutkimuksen avulla.

Julkaisu Edelleen työkykyinen: Kokemuksia osatyökyvyttömyyseläkkeiden käytöstä, niiden haasteista ja mahdollisuuksista kunta-alalla on luettavissa Kevan Internet-sivuilla.

Lisätietoja antavat

Tutkija Maija Träskelin, puh. 050 411 8925

Eläkejohtaja Helena Pankakoski, puh. 020 614 2409